

VALGFAG: JU1280 Internasjonal privatrett

Høst 22

Tiefbau AG er et tysk entreprenørselskap med virksomhet i flere land. For å utvide sin virksomhet til Norge planlegger Tiefbau å delta som underleverandør i en anbudskonkurranse for utbygging av en tunnel på Vestlandet. Dette forutsetter at Tiefbau forplikter seg til å installere boreutstyr på utbyggingsstedet innen en bestemt dato.

Tiefbau AG begynner å utvikle utstyret. For å spare tid og transportkostnader bestiller de motoren til boreutstyret hos Motorutvikling AS, et norsk selskap hvis produksjon er på Vestlandet.

Partene diskuterer motorens spesifikasjoner og innser at standardmotoren til Motorutvikling AS krever betydelig tilpasning for å kunne være egnet for Tiefbaus formål. Dette krever investeringer, og partene blir enige om at disse skal finansieres gjennom en høyere pris som Tiefbau er villig til å betale for motoren.

Kontrakten forklarer at bakgrunnen for kjøpet er Tiefbaus plan om å delta i anbudskonkurransen. Blant kontraktsvilkårene er en «time is of the essence»-klausul, hvoretter enhver forsinkelse skal anses som vesentlig kontraktsbrudd og gi Tiefbau grunnlag for å heve kontrakten.

I henhold til kontrakten skal motoren både produseres og leveres i Norge.

Kontrakten har en klausul som velger engelsk rett som bakgrunnsrett, og en klausul som vedtar verneing i Norge.

Motorutvikling begynner å tilpasse sitt utstyr og foretar investeringene.

På grunn av de ulike tiltak som ble iverksatt i forbindelse med Korona, er Motorutviklings tilgang til materialer og bemanning redusert. Motorutvikling må endre produksjonsplanen, og de varsler Tiefbau om at leveransen vil bli forsinket to måneder i forhold til det avtalte tidspunktet.

Tiefbau forklarer at en slik forsinkelse vil føre til at de ikke kan delta i anbudskonkurransen. Derfor hever de kjøpet.

Motorutvikling engasjerer en advokat for å vurdere rettslige skritt.

Vi forutsetter at hevning er i henhold til kontrakten og godtatt etter den engelske bakgrunnsrett.

Advokaten mener at Motorutviklings eneste håp er å påberope seg kjøpsloven § 26 i kombinasjon med avtaleloven § 36. Selv om disse bestemmelsene anvendes, er det likevel ikke sikkert at Motorutvikling kan få medhold i sin påstand om at det ikke var grunnlag for hevning.

Advokaten vurderer ulike fremgangsmåter for å unngå anvendelse av engelsk rett.

- Kan Motorutvikling bestride gyldigheten av lovvalget? Forklar hvilket grunnlag som kan tenkes å være relevant, og om det kan føre frem.
- Skulle lovvalget bli ansett ugyldig, hvilket lands rett ville komme til anvendelse?

- Skulle engelsk rett bli bekreftet som bakgrunnsrett, ville Motorutvikling kunne argumentere med at kjøpsloven § 26 og avtaleloven § 36 likevel skal anvendes? Forklar hvilket grunnlag som kan tenkes å være relevant, og om det kan føre frem.
- Skulle engelsk rett bli bekreftet som bakgrunnsrett, ville Motorutvikling kunne påberope seg ordre public for å hindre anvendelse av engelsk rett?

Sensorveiledning

Kandidaten bes om å ta stilling til fire ulike spørsmål som reises av partenes anførslers. Hvert av spørsmålene gjelder for 22,5% av endelig karakter. 10% av endelig karakter gjelder generelle aspekter som besvarelsens struktur og språk.

Svarene bør bero på norsk internasjonal privatrett. Kandidaten kan forutsette at tvisten vurderes bragt for norske domstoler. Domstoler anvender alltid internasjonalprivatrettslige regler fra sin egen rett. Kandidater som bruker anledningen til kort å kommentere den nasjonale karakter av lovvalgsregler, samt behov for harmonisering, kan premieres – men dette bør ikke ta for mye plass.

1. Kan Motorutvikling bestride gyldigheten av lovvalget? Forklar hvilket grunnlag som kan tenkes å være relevant, og om det kan føre frem.

Kandidaten bør vise til at lovvalget for kjøpskontrakter er regulert i kjøpslovvalgsloven. Loven anvendes på tilvirkningskjøp, se § 1. En kontraktklausul er tilstrekkelig grunnlag for å gyldig foreta et lovvalg. Valg av et tredjelandts rett er ikke i strid med loven (se Giuditta Cordero-Moss, Internasjonal privatrett 2.utg., pkt. 15.10.1).

Et mulig grunnlag for å bestride gyldigheten av lovvalget er å påberope seg at lovvalget kun bør ha materiellrettslig virkning ettersom kontrakten skal i sin helhet oppfylles i Norge. Dette vil imidlertid ikke føre frem, ettersom kontrakten er internasjonal ved at saksøkte er bosatt i Tyskland (se Giuditta Cordero-Moss, Internasjonal privatrett 2.utg., pkt. 3.2).

Svaret er at lovvalget er gyldig.

2. Skulle lovvalget bli ansett ugyldig, hvilket lands rett ville komme til anvendelse?

Dersom partene ikke har foretatt et lovvalg, anvendes retten i det landet der selgeren er bosatt, jf kjøpslovvalgsloven § 4 (se Giuditta Cordero-Moss, Internasjonal privatrett 2.utg., pkt. 15.19.1).

Svaret er at norsk er bakgrunnsrett.

3. Skulle engelsk rett bli bekreftet som bakgrunnsrett, ville Motorutvikling kunne argumentere med at kjøpsloven § 26 og avtaleloven § 36 likevel skal anvendes? Forklar hvilket grunnlag som kan tenkes å være relevant, og om det kan føre frem.

Dersom kontrakten er regulert av engelsk rett, kan norske materielle regler gripe inn kun dersom de er internasjonalt preseptoriske regler. Disse er regler som beskytter særlig viktige samfunnshensyn.

Kjøpsloven § 26 kan neppe anses som internasjonalt preseptorisk. Om avtaleloven § 36 er internasjonalt preseptorisk er usikkert. Bestemmelsen bør i alle fall ikke gis større rekkevidde internasjonalt enn den har internrettslig (se Giuditta Cordero-Moss, Internasjonal privatrett 2.utg., pkt. 4.2.2 og 4.2.6 f).

Svaret er at det sannsynligvis ikke er grunnlag for å gripe inn med de norske bestemmelser.

4. Skulle engelsk rett bli bekreftet som bakgrunnsrett, ville Motorutvikling kunne påberope seg ordre public for å hindre anvendelse av engelsk rett?

Anvendelse av den utenlandske bakgrunnsretten kan begrenses dersom resultatet ville være i strid med norsk ordre public. Dette forutsetter at fundamentale prinsipper er alvorlig krenket. Ordre public-forbeholdet skal anvendes restriktivt. Det er ikke tilstrekkelig at resultatet er forskjellig fra det som ville følge av norsk rett (se Giuditta Cordero-Moss, Internasjonal privatrett 2.utg., pkt. 5.5).

I denne saken rammes Motorutvikling hardt av hevingen. Imidlertid er formålet med kontrakten vesentlig forfeilet for Tiefbau AG. Den norske advokaten gir uttrykk for at det ikke er sikkert at Motorutvikling kan få medhold i sin påstand om at det ikke var grunnlag for heving. Krenkelsen av fundamentale prinsipper er derfor ikke åpenbar.

Svaret er at det ikke kan påberopes ordre public for å hindre anvendelse av engelsk rett.